GAZETA LWOWSKA.

W Sobotę **N^ro. 162.** 24. Października 1818.

Wiadomości kraiowe.

Jego Cesarzowicowska Mość Arcy-Xiążę Następca tronu, przybył d. 3. Października do Brynu, aby dnia następuiącego przytomnym był założeniu kamienia węgielnego do nowego pomnika na górze Franciszka. Już w miasteczku pogranicznem Nikolsburgu, powitali Jego Cesarzowicowską Mość JW. Gubernator, Hrabia Mittrowski i JW. Jenerał dowodzący Klenau. Wiazd do Brynu oznaczył huk dział i municypalność, która wystąpiła w paradzie. Arcy-Xiążę Następca tronu przyymował Stany, C. K. Władze woyskowe i cywilne i pierwszych Urzędników Magistratu. Po południu raczył Jego Cesarzowicowska Mość wbić kilka gwozdzi w chorągiew korpusu municypalności. Potem zwiedził Kancellaryie rozmaitych Władz w gmachu rządowym, i Klasztor PP. Urszulinek, gdzie sześć panienek deklamowało poezyie i popisywało się z robotami białogłowskiemi, wygotowanemi w panieńskiey szkole przemysłu. Ztamtąd udał się Jego Cesarzowicowska Mość do woyskowego instytutu edukacyynego pułku Lindenau, gdzie Jenerał dowodzący przedsięwziąć kazał popisy z regulaminu woyskowego, tudzież ćwiczenia szermierskie. Popisy te odebrały pochwałę od N. Następcy tronu. Daley oglądał prowincyionalny dom karny i roboczy, tudzież gmach C. K. Administracyi tabakowey i stemplu. Wieczorem raczył Jego Cesarzowicowska Mość obecnością swoią zaszczycić teatr mieyski (w którym wybrane ze Szlachty towarzystwo przyiaciół sztuki, dało widowisko na korzyść funduszu inwalidów w Morawii), oraz przychód zebrany w tym szlachetnym celu, hoynym darem pomnożyć. Pokazawszy się N. Następca tronu w loży, przyięty był wpośrod odgłosu trąb i kotłów, i powszechnego okrzyku radości, powtarzanego kilkakrotnie nayczuley w ciągu widowiska. Teatr ozdobiony był uroczyście i gęsto oświecony. Podczas odiazdu Jego Cesarzowicowskiey Mości z teatru całe miasto oświecone było, a mieszkańcy wynurzali uczucia nayżywszey radości.

Wiadomości zagraniczne.

Ziazd Monarchów w Akwizgranie.

Z Akwizgranu donoszą pod d. 3. Października co następuie: „Wczoray to iest, d. 2. Października, była u N. Cesarza Austryiackiego uczta na 32 osób. Zaproszeni byli: N. Cesarz Rossyyski, N. Król Pruski, Jego Królewicowska Mość Xiążę Karol Następca tronu Pruski, i wiele pierwszych Osób obu tych Dworów, tudzież Lord Castlereagh, Xiążę Wellington, Xiążę Richelieu i t. p. Dnia onegdayszego pokazywano N. Cesarzowi Austryiackiemu w tuteyszym Kościele koronacyi, wielkie i mnieysze relikwiie. N. Król Jmć (Pruski) naymiłościwszy Pan nasz, który relikwiie te oglądał już w roku przeszłym, przyymował N. Cesarza Franciszka u grobu Karola Wielkiego. Scena ta przeięła widzów niewysłowionem głębokiem uczuciem, i zdawało się, iakoby jeniiusz wielkiego Przodka powstać miał z grobu, aby iak nayściśley połączył obu Monarchów. Wybór Króla, aby N. Przyiaciela Swoiego na tem mieyscu oczekiwał, nie mógł bydź trafnieyszym. — N. Cesarz klęczał przed wielkim ołtarzem nim oglądał świętości, i odprawił krótką modlitwę. Widziawszy Monarchowie te świętości i skarby kościelne, udali się potem do kościoła naprzeciw stoiącego, gdzie ieszcze znaydnie się krzesło, na którem Karol Wielki (przez 186 lat wgrobie) siadywał w zupełnym Cesarskim ubiorze, i którego potem używali Cesarze podczas swoich koronacyy. Dziś rano odprawili NN. Monarchowie popis woyska, przed bramą Mastrichterską. — Poseł Francuzki, Xiążę de Richelieu wymówił sobie, iż nie chce żadney straży honorowey przed pomieszkaniem swoiem; inni Posłowie poszli za iego przykładem.“

Niemcy.

Pisma publiczne donoszą z Heidelbergu pod d. 25. Września, że w tem mieście i w okolicy, zgromadzona była podówczas wielka liczba woysk Badeńskich; wszakże nie wiedziano, w iakim celu, i przeciwko komu. Gazety Szwaycarskie głoszą toż samo donosząc, iakoby nawet i milicyia kraiowa powołaną była do broni. W Xiążę Badeński wybierał się z Małżonką swoią do Montpellieru. *(Iak iuż donosiliśmy w numerze 160 gazety naszey, dla poratowania zdrowia).*

Niemiecka gazeta powszechna donosi z W. Xięztwa Badeńskiego co następuie: „Ściąganie woysk naszych, będące według pogłoski w robocie, nie przyszło dotychczas ieszcze do skutku; lecz wszyscy urlopowani, tak iak nakazano było, powrócili do pułków swoich tak, iż te są uzupełnione i na pierwsze skinienie gotowe do pochodu. Mówią o popisie ogółowym całego woyska, maiącym nastąpić pod Karlsruhe, i o obrotach woyskowych przy okoliczności przybycia Cesarza Alexandra, spodziewanego za kilka tygodni. Z tem wszystkiem są to same wieści, o których wartości sądzić nie możemy; równie iak i o wcześnieyszey wiadomości względem zgromadzenia się części woysk naszych liniiowych w północnych okręgach W. Xięztwa. Pewnieysza iest że N. panuiąca Cesarzowa Rossyyska oczekiwana iest tych dni w Bruchsalu u Matki Swoiey, gdzie zamyśla czas iaki pobawić. Spodziewaią się Jey także w pałacu letnim Favorite, gdzie W. Xiążę przebywa ciągle z Małżonką Swoią, a nawet pochlebiaią sobie, powitać tam także i N. Cesarza Alexandra, po ukończonych naradach w Akwizgranie. Jednakowoż mowią, że pierwey ieszcze poiedzie na czas krótki do Paryża, i dopiero potem, iadąc do Wiednia, nasz Kray odwiedzi. Słychać, że W. Xiążę, spodziewaiąc się tych wysokich odwiedzin, odłożył podróż Swoią do Montpellieru. Stan zdrowia Jego polepsza się znacznie, i z ukontentowaniem postrzegano, iż znowu nabrał więcey sił, niż ich miał niedawno. Interessa Rządowe sprawnie w zamku letnim Favorite tak, iak przedtem w Griesbachu. Kilkunastu pierwszych Urzędników Stanu bawi zwyczaynie przy W. Xiążęciu, odieżdzaiąc koleią do Karlsruhe. Wkrótce wyydzie nowe urządzenie administracyyne dla W. Xięztwa; zapewniaią że ma bydź odpowiadaiące bardzo potrzebom i pragnieniom mieszkańców. — Dotychczasowy tryb Francuzki w Administracyi kraiowey, ustanie, i zastąpiony będzie przez Administracyie kollegiialne. Podobnież mniemaią, że ustawa sądowa podpadnie odmianom. Panu Reizensteinowi temu światłemu Mężowi, który po naywiększey części pracował nad ułożeniem konstytucyi naszey, winni będziemy także wiele za owe prawa ograniczne."

Francyia.

Monitor donosi, że Marszałek Marmont, którego trzymiesięczna służba iako Naczelnika gwardyi, zaczynać się miała od 1. Października, nie przyiechał z Chatillon sur Seine, i że Marszałek Ondinot sprawuie tymczasowie czynności Jenerała-Majora. Na mieysce Xiążęcia Grammont iako Kapitana gwardyi przyboczney, stanął Xiążę Luxembergski.

Daley donosi taż sama gazeta: „Słychać że W. Xiążę Konstanty chce po skończonym Kongressie ziechać do Paryża. Okoliczność ta wzbudza nadzieie, że będziem cieszyć się także i bytnością Jego Nayiaśnieyszego Brata, Cesarza Alexandra."

W Sztrasburgu spodziewano się przybycia W. Xięcia Badeńskiego, iadącego z Małżonką Swoią przez Kolmar, Befort, Besançon i Lugdun do Montpellieru. W. Xięztwo Iehmość odbywać maią małe tylko dzienne podróże. Jenerał-Porucznik Tettenborn przyiechał do Sztrasburga dnia 26go Września, celem poczynienia urządzeń tyczących się tey podróży.

Wielka Brytaniia.

Według naynowszych wiadomości z Londynu pod d. 29. Września, Królowa miała się znowu daleko lepiey, a lekarze zdawali się nabierać nowey nadziei; dniem wprzódy iadła z naylepszym apetytem. Xiężniczki Jey Córki, chodzące z dziecięcą czułością koło Nayiaśnieyszey chorey Matki, używały d. 29. Września długiey przechadzki, i zdawały się bydź bardzo uspokoionemi.

Dnia 29go Września mianowano Starszego gminnego Athinsa (stronnika Ministrów) Lordem Maiorem starego miasta Londynu (City) na rok nadchodzący. Współubiegaiącymi się o ten urząd byli PP. Wood i Goodbehere.

Hiszpaniia.

O zmianie Ministeryium Hiszpańskiego (*obaczyć przeszły numer gazety naszey*) umieścił dziennik Paryzki Quotidienne następuiący wyciąg z listu prywatnego, pisanego z Madrytu pod d. 17. Września: „W dzień po uchyleniu Ministrów PP. Pizarra, Garaja i Figueroa, pospieszyli Posłowie zagraniczni, uwierzytelnieni przy Dworze naszym do nowego (tymczasowego) Ministra spraw zewnętrznych, z powinszowaniem z powodu mianowania tego, i chcąc się oraz dowiedzieć, czyli po tem zdarzeniu nie zaydzie odmiana iakowa w stosunkach Gabinetu Madryckiego, z Gabinetami innych Dworów. Margrabia de Casa-Irujo przyiął ich z szczególnieyszą grzecznością, i zapewnił ich imieniem Króla Jmci, że postanowienie Królewskie względem tych trzech Ministrów, tycze się nie innych iak tylko wewnętrznych okoliczności Hiszpanii, i że wzglę-

dem innych Mocarstw nie będzie mieć żadnego wpływu na systema polityczne, przyięte i zachowywane od Rządu Hiszpańskiego; że w tey samey myśli wysłane są też listy urzędowe do Posłów Jego K. Mości, przesiaduiących przy różnych Dworach Europeyskich, i że Król Jmć. polecił mu szczególniey, aby ich prosił o uwiadomienie Dworów swoich, iż J. K. Mość postanowił trzymać się Swoiego systematu. Twierdzono tu, że PP. Eguia i Torres, widąc się w niebezpieczeństwie zostania uchylonymi od Ministeryum, nie tylko dokazali tego, iż się utrzymali, ale że nawet byli przyczyną upadku tych trzech Ministrów, ktorym to zagrażaące niebezpieczeństwo przypisywać mieli. Twierdzenie to zdaie się bydź bezzasadnem. Ludzie tylko nieznaiący charakteru Monarchy naszego, mogą wierzyć, że w kilku dniach mógł tak sprzeczne z sobą wyroki wydać na Mężów, którzy zasłużyli byli na Jego zaufanie; Uwierzylibyśmy bardziey wto, że owi Ministrowie, co teraz popadli w niełaskę, na obradzie mianey o kilka godzin przed ich uchyleniem, wynurzyli zdania, które sprzeciwiały się zamiarom Króla Jmci, i że temu ich sprzeciwieniu się przypisać należy ową niełaskę, w którą popadli. Że P. Pizarrowey niepozwolono zabawić dłużey w Madrycie, stało się przedmiotem powszechnego ubolewania. Dama ta, celuiąca cnotami, przyiemnością i światłem, szanowaną była powszechnie, a los iey obszedł ledwie nie więcey, aniżeli los uchylonych Ministrów.

Ameryka Hiszpańska.

Gazety Londyńskie umieściły poniższy wyciąg z listu pisanego z wyspy S. Małgorzaty pod dniem 23. Lipca: „Spodziewane od dawna zmiany w okolicznościach woyskowych na stałym lądzie, nastąpiły iuż teraz. Naywyższy Dyrektor Boliwar składa naczelne dowodztwo nad woyskiem, poświęcaiąc się wyłącznie rządzeniu sprawami cywilnemi. Wiadomości te czerpane są z listów nadeszłych tu z Angostury, gdzie właśnie znayduie się Jenerał Boliwar, i P. Soublette, Szef Sztabu jeneralnego, z iednym lub dwoma innymi Jenerałami. Jenerał Paez obiął naczelne dowodztwo, i odtąd rządzić będzie wyłącznie wszystkiemi działaniami woyskowemi. Posiada ón zaufanie wszystkich stanów, i więcey aniżeli którykolwiek bądź inny Officer przyczynił się do zwycięztw odniesionych nad Hiszpanami. Przesyłam tu WPanu wykaz Jenerałów, maiących zleconą sobie reorganizacyię woyska. Jenerał Marino mianowany iest drugim naczelnym Wodzem. Paez stoi obecnie w S. Fernando z ochotnikami Europeyskimi, którzy przyłączyli się do woyska patryiotów, a których ón zupełne zaufanie posiada. Bardzo bolesne są straty, które w ostatniey wyprawie woienney ponieśli patryioci w mężach walecznych i przywiązanych do sprawy wolności. Rząd łoży wszelką staranność na nowe zaciągi woyskowe, które przedsięwzięte iuż są w różnych Powiatach, a transporta broni przybyłe niedawno z Europy, są tak znakomite, że patryioci następuiącą wyprawę woienną rozpoczną z woyskiem tak uzbroionem i tak dobrze ubranem, iakiego nie mieli ieszcze nigdy od czasów naczelnictwa Mirandy. Wiele rzeczy, któreby WPana równie interessowały iako też i bardzo cieszyły, nie mogę powierzyć papierowi; ponieważ ajenci Hiszpańscy czynni są nadzwyczaynie, i nie oszczędzaią pieniędzy na przeymowanie wszelkich korrespondencyy. Wszystko, o czem WPana zapewnić mogę, iest to, że plany patryiotów nayważnieyszych skutków spodziewać się każą. Między woyskiem panuie nieco nieukontentowania, a owa zwątpiałość, która wkradać się zwykła, gdy wielkie skutki nie następuią, przypisywała nieszczęścia nieuchronne w każdey woynie, iak zwyczay, tylko niedostatkowi szczęścia i talentów na stronie Boliwara. Poświęcił ón swą chlubę z umiarkowaniem interessowi publicznemu, a gdy w woysku powszechnie maią Paeza za naymocnieyszą podporę wolności Wenecuelańskiey, przeto spodziewaią sie, że szczęście, które dotychczas sprzyiało iego zawodom, także i w przyszłych sposobnościach uwieńczy go zwycięztwem.“

Też same gazety, umieściły poniższy list Jenerała San Martina do Wice-Króla Peruwiiańskiego względem wymiany ienców woiennych, pisany po znakomitem zwycięztwie Powstańców, odniesionem d. 5. Kwietnia r. b. na równinach pod Maipo (w Państwie Chiliyskiem):

S. Jago de Chili dnia 5. Kwietnia 1818.

„Jaśnie Wielmożny Panie! Los oręża tak chciał, że w dniu 5. b. m. na równinach Maipo, całe woysko, któremu poruczyłeś zdobycie tego pięknego Kraiu, dostało się w moie ręce, i wyiąwszy Jenerała Osorio, którego, zdaie się, ten sam koniec czeka, żaden prawie żołnierz z tey znakomitey wyprawy Twoiey nie uszedł męztwa woiowników moich. — W takiem położeniu rzeczy, stosuiąc się do opinii powszechney, upoważniony byłbym prawem odwetu, użyć w obeyściu się tey samey srogości względem owych ieńców, którą oni w skutku okrutnych rozkazów naczelnego Jenerała Hiszpańskiego, gotowali dla moich żołnierzy, gdyby zwycięztwo utrzymało się było na ich stronie; ludzkość atoli, wzdryga się na samą myśl, aby ieszcze pomna-

żać nędzę bliźniego, i zaiste, lituię się nad nieszczęśliwym stanem tych ludzi, którzy w upokorzeniu bezwładney dumy swoiey, dostatecznie iuż ukaranymi zostali.“

„Wszyscy ieńcy, między którymi znayduie się naywiększa część Jenerałów, blisko 200 Officerów, i 3000 szeregowych, doznali owey gościnności, która nieodłączną iest od charakteru moiego, i starałem się, krzepić ich w tem nieszczęśliwem położeniu, wszelkiemi środkami, które tylko były w moiey mocy.“

Gdy to iest w mocy JW. Pana, aby część owych ieńców powrócić ich rodzinóm, przez przyięcie oświadczoney przezemnie przed kilkoma miesiącami zamiany Officerów woyska Ziednoczonych Prowincyy, więzionych w Cazas Matas, spodziewam się, że przystaniesz teraz na owoczeźnie podane sobie warunki, i zechcesz odesłać mi owych Jenerałów i Officerów, którzy spisani są na liście iuż pierwey przesłaney; gdzie nawzaiem obowiązuię się pod słowem honoru, równą liczbę Officerów równeyże rangi odesłać do ich stolicy. Koszta przewozu i utrzymania, nawzaiem rachowane bydź maią.“

„Ponieważ Major Torres doznał obeyścia się, które bynaymniey nie było przyzwoite dla Officera wysłanego z banderą rozeymu broni, i z poiednawczemi zleceniami; wszakże pragnąc usunąć wszelkie powody nieufności, w tak trudnych chwilach iak iest obecna, przesyłam list ninieyszy przez Pułkownika Noriega, iednego z ludzi JW. Pana, znayduiącego się w naszey niewoli, ktorego mi JW. Pan według zwyczaiów woiennych bez wątpienia powrócisz, ieżeliby Ci nie zdawało się, przyiąć oświadczoną wymianę.“

(Podpisano) „Jose de San Martin.“

W skutek tey odezwy wysłał Wice-Król Peruwiiański do Walparaizo, na północno Amerykańskiey korwecie Ontario, Kommissarza, upoważnionego do układania się o wymianę ieńców woiennych. Oto iest treść listu tego Kommissarza Don Felixa d'Othaberiague Blanco, do Jenerała San Martina:

W porcie Walparaizo, na pokładzie korwety Ziednoczonych Stanów Ontario, d. 29. Maia 1818.

Jaśnie Wielmożny Panie! Upoważniony od Wice Króla i jeneralnego Kapitana Peruwiiańskiego, Don Joaquin de la Pezuela, uskutecznić wymianę ieńców woyska Królewskiego, zabranych w niewolę przez woysko będące pod rozkazami JW. Pana, przybyłem tu, pod zasłoną bandery Ziednoczonych Stanów Ameryki północney, na ich woiennym sloopie Ontario, pod Kapitanem Biddle, który był tak wspaniałym, że mnie tu na okręcie swoim sprowadził, i przyczynił się tym sposobem do uwolnienia zasłużonych woiowników, których los oręża oddał w moc JWPana. Tym końcem przywiozłem JW. Panu listy urzędowe od Wice-Króla. Mam także przy sobie 10000 dollarow, dla wsparcia owych Officerów; upraszam przeto, aby mi wolno było Summę tę na ląd wyprowadzić i rozdać miedzy Officerów rzeczonych. Upraszam daley JWPana o wydanie rozkazu, abym mógł albo udać się do stolicy, dla osobistego układania się tam z JW. Panem o wymianę ieńców, alboteż o zesłanie tu kogo, z którymbym układy te rozpoczął.“

„Muszę oznaymić JWPanu, że Podpułkownicy Don Juan Jose Quesada i Don Juan Jose Balderrama tudzież Kapitanowie Don Pedro Equino i Don Francisco Villanueva, którzy znaydowali się między ieńcami utrzymywanymi w Callao (port Limy), przybyli tu zemną, i iuż wyszli na ląd, aby wymienionymi zostać. Byliby i inni ze mną przybyli, gdyby był Kapitan Biddle miał tyle mieysca na okręcie swoim, aby ich wszystkich pomieścił, lub gdyby się był kto inny nadarzył, coby ich był wziął pod swoią zasłonę. Kapitan Biddle będzie mógł poświadczyć to samo. Bóg niechay w pożne lata utrzymuie JW. Pana.“

(Podpisano) „Felix d'Othaberriague Blanco.“

„Do JW. Don Jose de San Martin naczelnego Wodza woysk Andenskich i Chiliyskich.“

Przyiechali do Lwowa od dnia 20go do 21go Października.

W. Berezowski Doktor medycyny, z Polski. — JWW. Komorowscy Józef i Antoni Hrabiowie, ze Złoczowa. — W. Kopal Alozy C. K. Adjunkt fiskalny, z Wiednia. — W. Podoska, z Wiednia. — JW. Swerczkoff Ces. Ros Radca nadworny i Kawaler, z Rossyi. — JW. Starzyńska Hrabina, z Kołtowa.

Wyiechali ze Lwowa od dnia 16go do 21go Października.

JW. Humnicki Hrabia, do Przemyśla. — JW. Humnicki Gabryiel Hrabia, do Żołkwi. — W. Harington Szlachcic Angielski, do Krakowa. — P. Hoerdt Król. Wirtemberski Doktor Weterynaryi, do Stuttgardu. — JW. Krasiński Hrabia, do Gródka. — JW. Komarnicki Hrabia, do Złoczowa. — JW. Karwicka Hrabina, i W. Lityński Dominik, do Rossyi. — JW. Lanckoroński Kazimierz Hrabia, do Wiednia. — W. Müller Jan, C. K. Adjunkt Bankalny, do Czerniowiec. — JW. Poletyłowa Teressa Hrabina, do Polski. — P. Regny Julianna guwernantka, do Rossyi. — JW. Sierakowski C. K. Starosta Cyrkułowy, do Złoczowa. — JW. Thierman C. K. Radca Gubernialny, do Tarnopola. — JW. Trzebiński Hrabia, do Rossyi. — P. Vellnagel Król. Wirtemberski Masztalerz, do Stuttgardu. — W. Veard, były Kapitan Francuzki, do Rossyi. — W. Wereńko Baron, do Sambora.